



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quinta. An multiplicatis terminis multiplicentur etiam Relationes?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Instatur: Si unitas generica & specifica sufficiunt ad fundandam relationem, sequetur, quod in omnibus prædicamentis darentur relationes, sed hoc est inconueniens, ergo. Probatur ma. quia in omnibus prædicamentis datur unitas generica & specifica, ergo. Probatur etiam minor, quia sic non essent relationes prædicamentales, sed transcendentales, quia per omnia genera vagarentur. R. maiorem esse veram, & de mente Sancti Augustini, qui clarè in categoriâ ad aliquid relationem per omnia prædicamenta vagari demonstrat, ut patet ex dictis supra, & negando mi. cum sua probatione, quia relationes transcendentales non dicantur idè præcisè tales, quia per omnia vel per plura prædicamenta vagantur, sed etiam, quia sunt suis fundamentis identificatæ, hinc licet aliquæ per plura prædicamenta vagarentur, si tamen adhuc essent realitèr distinctæ, adhuc dicendæ sunt relationes prædicamentales. Sed ut proponam Achillem contrariæ opinionis, idè proba.

Arguitur Ex ratione: Si una relatio posset fundari super aliam, daretur processus in infinitum in relationibus realibus, sed hic ubique est vitandus, ergo. Probatur sequela ma. Quia paternitas secundum nostram sententiam fundat relationem similitudinis ad aliam paternitatem, & hæc e contra fundabit iterum aliam & ista etiam & sic in infinitum. R. negando ma. ad cuius probationem dico, quod paternitas erit quidem similis alteri paternitati, sed similitudo ista non erit iterum similis per aliam similitudinem, sed se ipsâ, unde dabitur status in secundâ relatione, quia istæ statim seipsis referentur & ratio est, quia una non potest sine alterâ conservari: quia quando fundamentum nequit esse sine termino ad quem refertur, relatio quâ refertur, non est ab ipso realitèr distincta.

Instatur: Licet similitudo unius paternitatis Titii ad paternitatem Caji non possit esse sine paternitate Caji, & paternitas Caji sine paternitate Titii, tamen potest esse similitudo istarum duarum paternitatum sine paternitate Socratis & Platonis, sed ad paternitatem Socratis potest fundare iterum aliam similitudinem, ergo responsio nulla. R. negando consequentiam, licet enim ibi esset adhuc similitudo, ex hoc tamen non sequitur, responsonem esse nullam, minùs quod argumentum stare de processu in infinitum, quia ibi dabitur status, cum quâ cæteræ, quæ conciperentur conuenire in ratione fundandi & referendi, verbi gratiâ, duæ paternitates fundant relationem similitudinis inter se, si hæc similitudo conferatur cum alterâ quæ reperitur, in alias duas paternitates, ut est casus in argumento positus, seipsâ dicitur similis illi, & non aliâ superadditâ, quia si ulterius pergass, semper inuenies eandem rationem fundandi & referendi.

QUESTIO V.

An multiplicatis terminis multiplicentur etiam relationes?

Non controvertitur hic de pluribus terminis specie distinctis, quia sic certum
F. Amandi Hermann Logica.

videtur, quod quotiescunq; multiplicentur talitèr termini, multiplicentur etiam relationes; nam in eodem homine est alia relatio similitudinis, alia filiationis, alia æqualitatis, ex eo, quia in ipso reperiuntur diversi termini & diuersæ rationes fundandi & referendi eum ad aliud; unde potissima lis est de terminis ejusdem speciei, qui solo numero inter se distinguuntur, verbi gratiâ, utrum paternitas eadem Titii sit, quâ refertur ad Cajum, Sortem, Mavium & plures alios & alios Filios? an verò sint plures paternitates? Circa quam materiam duplex est sententia extrema: Prima est, Thomistarum post D. Thomam 3. p. q. 35. art. 5. quodl. 1. art. 2. & quodl. 9. art. 4. Cajetani, Soncinas, Ruvii, Javelli, Sanchez, & olim jam fuerat Henrici, qui omnes affirmant unam eandemq; relationem numero esse quâ refertur, verbi gratiâ, paternitas Titii ad Sortem, Cajum, Mavium &c. eandem relationem esse similitudinis, quâ rosa A refertur ad b. c. d. e. f. &c. Altera sententia est subretilis 3. d. 8. q. un. & suorum quem præter suos sequuntur Fonseca, Suarez, Blancus, Amicus, Hurtadus, Aversa, & plures Recentiores, qui omnes uno ore clamant, esse aliam & aliam relationem paternitatis, quâ Titius refertur ad Mavium ab eâ quâ refertur ad Sortem & Cajum &c. nec ullo modo talem relationum multiplicationem superfluere. Cum quâ sententiâ etiam tenendo in rei veritate nunc

Dico I. Quando relatio aliqua ex specificâ suâ ratione petit referre suum fundamentum ad plures numero terminos, non debet ea multiplicari, sed sufficit una. Hæc licet non sic proponatur à Scottis, non videtur tamen in re ab eis, doctrinâq; Scoti dissentire.

II. aliquando non multiplicatur.

Quare probatur Conclusio: Genus essentialitèr refertur ad plures species, & species ad plura individua, sed nec genus, nec species referuntur ad sua inferiora pluribus relationibus; ergo quando relatio aliqua ex particulari ratione petit plures essentialitèr terminos, sufficit una relatio: patet ma. ex supradictis, ubi asserui, nec genus Metaphysicum, nec Logicum, sicut nec speciem posse salvari sine pluribus inferioribus actû, vel potentiâ existentibus. Probatur mi. Quia si genus ad inferiora sua referatur pluribus relationibus, destruitur ipsa ratio generis, ergo probatur, quia si ibi plures essent relationes, quamlibet respiceret sub particulari specie; Sed sic quamlibet respiciendo non saluaretur ratio generis, ergo: probatur mi. quia ratio generis est, ut plures respiciat species, ita quod in unâ salvari non possit, ergo destrueretur ratio generis, quæ essentialitèr petit plures terminos non solum numero, sed etiam specie distinctos. Similitèr discurre de specie. Ex hinc confirmatur Conclusio. Totum dicit relationem dependentiæ ad partes, sed in toto sunt plures termini; ergo si particularis ratio obstat ad multiplicationem terminorum, non necessariò multiplicari debent relationes. Probatur mi. quia totum non modò unam, sed omnes respicit partes, sed qualibet pars habet rationem termini, ergo sunt ibi plures partes & consequentèr, si particularis aliqua ratio adsit ad multiplicationem terminorum, non necessariò multiplicari debent

I i debent

debent relationes. Et hæc conclusio sic probata, & intellecta, credo quod non possit habere magnas difficultates, inò nec quod contradicat sententiæ Scotticæ, ad quam modo conformitèr

III.
Alia multiplicatio terminis solum numero distinctis, multiplicantur relationes.

Dico 2. Multiplicatio alioquin terminis, etiam solum numero distinctis, multiplicantur relationes. Hæc est non modò Scoti supra, sed & Scotistarum ac Recentiorum sat communiter ut supra. Et Probatur primò autoritate & ratione Scoti 3. d. 8. q. 1. n. 8. Sicut paternitas fundatur super genuisse (intellige veluti conditione, quia propriè fundatur super potentiam generativam) ita hæc paternitas super hoc genuisse, & hæc filiatione super hoc genitum, fuisse, Ubi Scotus clarè insinuat, quod multiplicatà actione & potentiâ generativâ actuali multiplicetur etiam relatio; ergò multiplicatis numero terminis, multiplicantur etiam relationes. Probatur secundò ratione etiam ex Scoto desumptà: Et pono casum, quod Titius habeat plures filios, ad quos dicatur pater, nempe Mævium, Cajum, Sortem, &c. Quando Titius generavit primum filium Mævium, in illo resultavit relatio paternitatis simpliciter loquendo, quâ dicitur Pater Mævii, & manet in illo per annum, antequàm generetur secundus filius Cajus, & tamen non denominavit ipsum patrem Caji; ergò illa paternitas simpliciter fuit ante paternitatem secundam, & consequenter erit in eo alia & alia paternitas, quia non est major ratio, quare ad generationem Mævii resultet paternitas, & non etiam resultet paternitas ad generationem Caji. Probatur consequentia illa, quod videlicet in eo sit alia & alia paternitas, si non esset alia & alia paternitas in Titio, dum genuit Cajum ab eâ quâ genuit Mævium, sequitur quod defuncto Mævio destrueretur tota paternitas ad Cajum, sed hoc est inconveniens, ergò. Probatur sequela, secundum Adversarios est unica relatio paternitatis ad Mævium, Cajum & Sortem, sed mortuo Mævio, destruitur tota relatio ad Mævium, ergò destruitur etiam ad Cajum & Sortem; aut si non destruitur, tunc eadem relatio manet & non manet, non manebit, quia ad Mævium est destructa, manebit, quia adhuc refertur ad Cajum & ad Sortem, quæ omnia quod sint inconvenientia, quis non videt?

IV.

Dices: Non destrui aliquam paternitatem in Titio, quando moritur Mævius, sed tantum desinit denominatio extrinseca ad Mævium, non verò ipsa paternitas in se mutatur. Sed Contra Correlativa sunt simul naturâ, sed eorum, quæ sunt simul naturâ, quando ponitur unum, ponitur & alterum, & quando destruitur unum, destruitur & alterum; ergò sicut generato Mævio resultavit relatio filiationis ad patrem & paternitatis ad filium, ita etiam mortuo Mævio destruitur, & consequenter, ista paternitas verè in se desinit & non tantum per denominationem.

Instabis: Relationem in seipsâ non destrui, sed tantum desinere secundum aliquam extensionem, quia sicut ad positionem plurium filiorum non resultavit nova relatio, sed prior fuit tantum extensa, ita etiam ad definitionem Mævii non desinit, sed desinit esse ita extensa,

Sed Contra, illa extensio, vel est aliquid reale de novo adveniens subjecto, vel tantum rationis; non rationis, quia nullo intellectu cogitante, vel aliquâ potentiâ considerante Titius de novo fit Pater Mævii; si reale nihil impedit, quò minus sit relatio nova cum illo posito, Pater ad illum referatur, & illo non posito, non referatur;

Respond. Esse quidem novam relationem, sed integrari cum priori, & sic esse unam adæquatam; Contra: vel intelligitur illa nova relatio ita integrari cum primâ, ut adhuc remaneat realiter distincta, sicut est terminus ejus, vel quod sit eadem realiter cum eâ, si dicitur primum, habetur intentum; si secundum, tunc dico, quod falsum afferatur, quia illæ relationes nequaquam sunt eadem inter se cum unâ possit esse sine aliâ.

Probatur Conclusio secundò

specialiter contra Thomistas ad hominem urgendo: Quia, ut illi farentur multiplicatis specie terminis, multiplicantur relationes specie; ergò multiplicatis numero terminis, multiplicantur relationes numero. Probatur consequentia: Quia ratio multiplicabilitatis specificæ relationum est multiplicitas specifica terminorum; ergò etiam multiplicitas terminorum numerica causâ multiplicatam numericam relationum. Probatur Consequentia: quilibet numero terminus est terminus potens terminare relationem sine dependentiâ unius ab altero, verbi gratiâ, quilibet filius terminare potest relationem paternitatis sine dependentiâ ab alio filio; ergò quilibet erit terminus formalis, & consequenter quilibet potest producere novam relationem.

Dices: Frustrâ poni duo accidentia in eodem subjecto simul, quæ sunt ejusdem rationis; ergò frustrâ ponuntur plures paternitates in eodem homine ad plures filios. R. dist. si non præsentent diversa munia, concedo ant. si præsentent, nego ant. & consequentiam. Sed directè contra Conclusionem

Opponitur Autoritas Aristotelis 5. Met. c. 14. Ubi habet pro inconvenienti, quod idem bis dicatur, sed si in Titio essent duæ paternitates, Titius bis diceretur Pater, semel per primam & alterâ vice, per secundam; ergò ex mente Aristotelis sequitur, in eodem patre non esse plures paternitates. Sed R. dist. ma. quæ distinctio erit simul explicatio Aristotelis, inconveniens est, ut idem bis dicatur, sub eadem ratione, concedo ma. sub diversâ ratione, nego ma. & distingo etiam mi. si in Titio essent duæ paternitates, bis diceretur pater eadem relatione paternitatis, nego mi. aliâ relatione, concedo mi. & nego consequentiam. Itaq; Aristoteles tantum voluit, quod in nullâ definitione aut alicujus explicatione bis repetatur, ut quod aliquid bis sit animal, bis rationale.

Instatur. Si Titius propter aliam & aliam relationem paternitatis posset dici bis pater, Titius non esset unus pater, sed plures, hoc est inconveniens; ergò non poterit bis pater, licet alia & alia sit relatio; probatur sequela, per primam paternitatem constituetur,

etur, semel pater, & per secundam etiam constitueretur; ergo Titius non esset unus pater, sed plures. R. negando sequelam ma. Quia licet multiplicentur paternitates, non per hoc tamen constituentur plures patres, quia ad multiplicationem formarum accidentalium non multiplicentur concreta; nisi multiplicentur etiam subiecta, ut patet de eo, qui habet plures scientias, verbi gratia, Philosophiam, Theologiam, Astronomiam &c. non dicitur plures scientes, sed unus sciens, sic licet Titius habeat plures paternitates, non per hoc debet dici plures patres.

Urgetur. In quocumque subiecto reperitur aliqua forma, illa tribuit subiecto suum effectum formalem, sed paternitatis effectus formalis est constituere patrem; ergo si in Titio sunt plures paternitates, plures constituentur partes, quia quaelibet forma est nata, tribuere suum effectum formalem subiecto independentem ab altera, & consequenter etiam ad multiplicationem formarum accidentalium debent multiplicari concreta, quia formae accidentales individuantur per subiecta concretorum. R. dist. ma. In quocumque subiecto, &c. tribuit suum effectum formalem denominantem; concedo ma. ita ut subiectum novum constitueret, nego ma. similiter dist. mi. est constituere patrem, denominativè concedo mi. in esse subiecti, nego mi. & consequentiam; Quia licet quaelibet paternitas communicet subiecto esse denominativum, non communicat & tribuit ei esse denominatum; unde non potest dici: Titius plures patres, bene tamen dupliciter pater; ad illud autem, quod dicebatur, quod accidentales formae indicentur per subiecta, falsum est, demonstravi supra, quia licet ab eis dependant, non tamen dependent in esse formali constitutivo, sed effectivo & extrinseco. Per quod patet etiam, quid respondendum sit ad illud, quod nonnulli pro instantia quaerunt, an Titius sit idem Pater ad Movium & Cajum id est per eandem paternitatem? Si est idem; ergo per eandem paternitatem; si per aliam, ergo etiam erit alius pater, quia est fallacia consequentis; non enim sequitur, est per aliam paternitatem, ergo alius pater, quia ut multiplicatur aetas patris, non sufficit, ut multiplicetur forma paternitatis, sed debet etiam multiplicari subiectum, quod cum hic non contingat, non dicitur etiam alius pater.

potentia volitiva respectum dicit ad posse amare, & non amare & tamen simul non potest idem obiectum amare & non amare.

Instatur. Eadem est relatio in pluribus trahentibus currum aliquem, vel navim, ad aliud quodpiam pondus; ergo etiam in actuali exercitio relatio potest plura respicere, & consequenter etiam eadem paternitas potest respicere plures terminos seu plures filios. R. dist. ant. est eadem totalis concedo ant. partialis nego, unde in pluribus trahentibus aliquid, est una relatio integrata ex pluribus partialibus.

Urgetur. Scotus dicit esse eandem numero relationem; ergo nulla responsio. R. Quod si Scotus quandoque hoc dicit, quod loquatur de relatione totali, sicut docet eandem relationem significationis esse in pluribus foliis hederæ, licet ipse etiam admittat in singulis foliis esse aliquam partialem relationem.

QUAESTIO VI.

Unde relationes desumant suam specificationem?

Certum est, quod quemadmodum reliquæ omnes res suam specificationem desumunt ab intrinseca & essentiali differentiâ rei constitutivâ, ita etiam accipere relationes suam specificationem, volo dicere: quod sicuti homo habet suam specificationem à rationalitate, quod sic etiam relationes habeant ab aliquâ intrinseca differentiâ; quia igitur pro hoc statu ignoramus, quænam sit illa differentiâ à priori? ideo sicut etiam in pluribus aliis ad extrinsecas differentias recurrimus, & diversitatem earum, unde à posteriori colligamus, quaerimus? Hujus necessitatis ad sic recurrendum aliam rationem esse non puto, quam minimam illarum entitatum, ut satis Scotus insinuat 2. d. 1. q. 4. n. 16. Hoc prænotato circa præsentem difficultatem, duplex est sententia extrema, una, media; Prima est S. Thomæ 3. p. q. 3. f. à 5. quem sequuntur Flandria Bannes, Nazarius Cajet. Bannes, qui omnes dicunt relationem desumere suam specificationem à fundamento, non verò à termino, quia ad eundem numerorum terminum possunt plures specie diversæ relationes terminari, ut ad eandem albedinem & relatio similitudinis & dissimilitudinis. Secunda sententia dicit, quod à terminis & non à fundamentis desumenda sit relationum specificatio ex eo, quod in eadem entitate fundentur plures relationes, ita sentiunt plures Scotista, Soncinas Anraup. &c. tertia denique; media dicit, quod specificatio tum à fundamento, tum à termino sit desumenda, & hæc videtur magis communis Scotistarum, ut Joan. de Magistris Masii Zerbii, quos Suarez, Sanchetz, Complutenses, &c. sequuntur.

I.
Relationum
specificatio
à posteriori
investigatur.

DICO I. Relationes non possunt suam specificationem extrinsecam desumere à fundamento, vel termino materialiter sumptis. Hæc est extra controversiam & Probatur breviter; Quia si fundamentum & terminus materialiter spectentur ad eundem specie terminum, possunt relationes specie diversæ terminari; ergo nec à fundamento nec à termino materialiter sumptis specifi-

II.
Non specificantur à termino materialiter sumptis.

VI. Arguitur. Gratis multiplicentur relationes numero, ergo. Probatur ant. gratis fit per plura, quod potest fieri per pauciora; sed per unam relationem totum haberi potest, quod præstant plures, ergo; illæ gratis multiplicentur: probatur mi. una potentia potest respicere plura objecta, & etiam plures actus; ergo, etiam eadem relatio plures terminos. R. negando ant. cum probationis min. & probat consequentiam, quia nulla est paritas inter potentiam & inter relationem, quia relatio se habet per modum actualis exercitii, quod actualiter pomitur & est; potentia verò se habet tantum per modum potentis aliquid efficere, unde plura quidem respicere potest, non tamen illa plura actualiter simul exercere, quia
F. Amandi Hermann Logica.